

Ootmarsumse notaris Joosten kwam om in Kamp Amersfoort



Notaris Joosten was een verwoed jager.



Joosten was nauw betrokken bij het verenigingsleven in Ootmarsum. Hij was voorzitter van de Harmonie Caecilia (midden).

OOTMARSUM

Op woensdag 7 oktober 1942 ontving mevrouw L.J.H. Joosten-Esser vanuit Amersfoort het bericht dat haar man thuis zou komen. Het bleek echter dat J.A.J.A. Joosten reeds twee dagen daarvoor, op maandag 5 oktober was overleden. Onlangs schetste een documentaire hoe het leven in Kamp Amersfoort was tijdens de oorlogsjaren.

Oorspronkelijk (in 1939) als kazerne voor gemobiliseerde Nederlandse militairen bedoeld, gaf de Duitse bezetter een andere bestemming aan: een strafkamp en Durchgangslager. Elk klein vergrijp tegen de Duitsers was voldoende om iemand naar dat kamp te sturen. Daar ondergingen de gevangenen vele straffen: van mishandeling tot fusillieren. Het eerste slachtoffer overleed op 19 november 1941 en de laatste bezweek op 27 april 1945. In totaal kwamen 468 Nederlanders om het leven. Door ontbering, mishandeling, fusillade.

De Ootmarsummer J.A.J.A. Joosten was een van hen. Door 'ontbering' staat in het overzicht, maar wat dat precies inhield staat niet vermeld. De documentaire gaf daar echter wel meer opheldering over.

J. Joosten werd op 29 juni 1897 te Budel (NB) geboren. Hij trouwde in 1927 met L. Esser. Na kandidaat te zijn geweest in o.a. Tubbergen, kwam Joosten in 1929 naar Ootmarsum als opvolger van F.J.J. Kleinschmit. Gustaaf Klaas over de notaris: "Hij maakte zich geliefd door zijn eenvoud, gemeenschapszin en zijn belangstelling voor en deelname aan het gemeenschapsleven in Ootmarsum. Hij was jarenlang voorzitter van de Harmonie Caecilia. Als wethouder spande hij zich in voor zijn woonplaats."

Joosten was in 1934 zelfs een der oprichters van de toen nog legale Nationaal Socialistische Beweging, NSB. Maar toen deze zich ronduit achter de nazi-principes schaarde, keerde Joosten die partij de rug toe. Als wethouder nam hij stelling tegen de toenmalige Ootmarsumse pro-Duitse burgemeester E. von Bönninghausen. Vanwege zijn voortdurende kritiek op de NSB maakte hij zich in die kringen niet geliefd. Bovendien legde hij bevelen en verordeningen van de bezetter naast zich neer. Zo weigerde hij koper, tin en dergelijke in te leveren en verstopte het. Juist dat 'vergrijp' werd Joosten noodlottig. Een pro-Duits dienstmeisje vertelde aan de NSB wat ze had gezien, waarop Joosten werd gearresteerd en zonder vorm van proces naar Kamp Amersfoort werd verbannen.

(In dat kamp zaten ook al de Ootmarsumse dominee T.H.J. Nijland en timmerman J. aan de Stegge. Eerstgenoemde had in een preek in Denekamp gebeden voor het koningshuis en Aan de Stegge had een speciaal hokje gemaakt waar Joosten zijn koperen voorwerpen verstopte).

Er gingen maanden voorbij en niemand wist hoe het de gevangenen verging. Tot op zekere dag dominee Nijland en J. aan de Stegge terugkeerden. Broodmager door hongersnood en door zware arbeid door onder andere het kappen van bomen.

Dan komt begin oktober een bericht binnen bij mevrouw Joosten. Zelf vertelde ze later tegen de samenstellers van het boek "Ootmarsum 1940-1945" hierover: Op 7 oktober 1942 kreeg ik bericht dat mijn man weer thuis zou komen. Maar omdat ik had gezien hoe vermagerd Aan de Stegge en de dominee waren thuisgekomen, besloot ik daags van tevoren naar Amersfoort te gaan om hem af te halen. Ik zou dan de volgende dag al vroeg bij het

kamp kunnen zijn, omdat ik niet wist hoe laat mijn man vrij zou zijn. Ik logeerde in een hotel in Amersfoort. Terwijl ik onderweg was, stuurde de SD (Sicherheits Dienst) een bericht naar Ootmarsum, dat mijn man op maandagmiddag 5 oktober in het Lager Leusden (Kamp Amersfoort) ten gevolge van longontsteking was overleden. Dat bericht kwam bij wethouder J. Reuwer terecht en deze belde daarop de heer en mevrouw Ten Cate, (goede vrienden van Joosten). Deze reisden meteen naar Amersfoort om mij de jobstijding te brengen. Midden in de nacht kwamen ze aan...."

Over de doodsoorzaak kan men alleen maar gissen. Kwam het door het voor Joosten ongewone en zware werk? Was mishandeling de oorzaak of gebrek aan eten? Hierover is niets bekend. De onlangs vertoonde documentaire liet in elk geval zien, dat het kampregiem misdadig streng was. En bij de wreedheden die werden begaan, speelde Joseph Kotälla, de Beul van Amersfoort (en later één van de vier van Breda) een hoofdrol. Notaris J.A.J.A. Joosten werd op 8 oktober 1942 onder enorme belangstelling begraven op de r.-k. begraafplaats in Ootmarsum.

Tijdens de stille tocht op 4 mei is notaris Joosten elk jaar een der oorlogsslachtoffers die bij het monument op het Bergplein worden herdacht.

BM

Mevrouw Joosten-Esser op latere leeftijd.

